

Nr 206.

Av herr Pers, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande.

När regementena på sin tid utplanterades i landet, gjorde de kommuner, som fingo mottaga dem, betydande uppföringar för att komma i åtnjutande av de fördelar, som de antagas medföra. Västerås stad var en av dessa kommuner. Även om man måste medge, att förhoppningarna om direkta fördelar av regementsförläggningen icke infriats, så är det klart, att beslutet om, att regementet skall upplösas och att ungdomen skall vapenövas på annat håll, mottages med känslor av besvikelse och missräkning.

De uppföringar, som kommunen gjort för regementets mottagande, ha då varit förgäves. Då dessa skett för ett visst, uttryckligen bestämt ändamål, så bör man kunna förutsätta, att staten håller kommunen skadeslös härför. Om flyttningen blir definitiv, kommer kommunen givetvis att framställa de anspråk på ersättning, vartill den anser sig berättigad och vilka man efter vederbörlig prövning kan beräkna skola utgå.

Härmed kan dock icke regementsfrågan anses vara likviderad, i vad den vidkommer Västerås och Västmanland. De oss kringliggande landskapen, Dalarna, Uppland, Södermanland och Nerike, få alla ha kvar sina regementen i hjärt-punkten av resp. provinser. Västmanlänningarna kunna med skäl fråga, av vad anledning just de skola bli av med sitt regemente. Det kan icke nekas, att det innebär en fördel att ha regementet i provinsens mitt, så att kommunikationerna mellan hemorten å ena och förläggningssorten, d. v. s. regementets fasta plats, äro lätta, bekväma och billiga. Så är fallet med Västerås i förhållande till den bygd, varifrån ynglingarna inkallas. En betydande kontingent är ju från Västerås stad. Industribygden efter Kolbäckån, Hedströmmen och Västmanlands bergslag likaså och naturligtvis hela länets åkerbruksbygd. Vid regementets flyttning till staden torde den föreställningen ha varit allmän, att befolkningen skulle söka sina söner i förläggningssorten, så som det skedde när regementet var förlagt vid Salbohed. Så har icke blivit fallet, utan ynglingarna söka sig hem till far och mor och tillbringa sin lediga tid hos dem, ofta hjälpsamt i arbetet, när permission kan erhållas. Blir förläggningssorten Örebro, Falun, Uppsala eller Strängnäs, så avklippes denna möjlighet till samband med hemmet i hög grad och blir i varje fall mycket fördyrad. Häri ligger för Västmanlands vidkommande den största olägenheten av regementets upphörande, en olägenhet varför ersättning varken kan begäras eller givas. Den är så mycket

kännbarare, som Västmanland av gammalt haft två militära förläggningar, nämligen förutom Västmanlands regemente även Livregementets grenadjärkår. Denna flyttade vid införande av 1892 års härordning från förläggningssorten Utnäslöt först till Sanna hed och sedan till Örebro, där kåren då ingick i och gav sitt namn åt Livregementets grenadjärer. Sedermera har Västmanlands trängkår i Sala tillkommit. Nu skulle allt flyttas bort, och landskapets ungdom skulle helt och hållet vapenövas utanför landskapets gränser. Man kan icke tala om, att den kår av flygvapnet, som är avsedd att förläggas till Västerås, kan vara någon ersättning härför, helst som denna förläggning hör till ett specialvapen, som väl måste rekryteras ifrån ett långt större område.

Under sådana förhållanden är det förklarligt, att man spørjer, vilka skavancker som äro fästa vid Västmanlands regemente och dess förläggningssort Västerås, eftersom regementet skall utplånas.

Några sådana ha icke uppgivits. Tillsporda militärer förklara, att övningsterrängen kring Västerås är alldeles utmärkt. Det är just sådan terräng, som våra trupper sannolikt måste strida i, om det skulle gälla allvar, nämligen åkermark omväxlande med skog, än öppna fält, än bruten terräng. Det är vårt lands kynne framemot kusten och i dess hjärttrakter. Västerås har vidare goda förbindelser åt alla håll, såväl landsväg som järnväg. Den nu tillkomna landsvägsbron över Kvicksund är i detta avseende en väsentlig förbättring.

Västmanlands regemente har i sin förläggningssort inne i landet, omkring 15 mil från kusten, en bestämd fördel framför regementen med förläggning närmare eller rent av vid kusten. Dessa äro naturligtvis i långt högre grad utsatta för att oroas genom fientliga anfall från sjön eller luften, framförallt i mobiliseringsmomentet, då sådana anfall kunna vara ödesdigra.

Det är uppenbart, att ju färre regementen landet har, desto angelägnare är det att utvälja deras förläggningssort så, att de kunna mobilisera snabbt och säkert. En fördröjd eller eljest störd eller försvårad mobilisering av ett enda regemente kan, om antalet truppförband är ringa, äventyra de första operationerna samt utsträcka sina verkningar över den fortsatta krigföringen. Faran för överraskande angrepp från havet är vid förläggning i kustorter synnerligen stor, varjämte man måste förutsätta, att även angrepp från luften i första hand komma att riktas mot sådana förläggningssplatser, som ligga vid åt en fiende vänd kust.

Risken för en genom flygangrepp störd mobilisering minskas i samma mån, som förläggnings- och mobiliseringsorter ligga avlägsna från kusten. Dels är faran för förluster under lång överlandsflygning jämförelsevis stor, och dels kan ett inuti landet förlagt truppförband säkrare nås av flygvarning än ett vid kusten förlagt förband.

Dessa här andragna skäl måste väga tungt till förmån för Västerås som förläggningssort framför orter vid kusten.

Ännu ett par andra omständigheter tala för Västerås som förläggningssort framför andra orter. Den ena är behovet av skydd för såväl Västerås industrier som den där förlagda ångreservkraftstationen. Industrierna i staden skulle givet-

vis omläggas för krigsbehov och vara liksom kraftstationen sårbara och därför av fienden eftersökta punkter. Ett regemente i deras omedelbara närhet i krigstillfälle förefaller för den skull synnerligen väl motiverat.

Den andra omständigheten är det tillfälle, som skulle erbjudas till samövning mellan flygkåren och infanteriregementet. En sådan bör vara av ömsesidigt värde. Vid den uttunning, som regementena avses att undergå, torde det bli plats i en av kasernerna för flygkåren, varigenom nybyggnad ej för den skull behövde förekomma.

Med beaktande av vad som här framförts, hemställer jag,

att riksdagen ville besluta att bibehålla Västerås som förläggningsort för ett infanteriregemente.

Stockholm den 10 mars 1925.

And. Pers.